

Lesarabræv

Nakrir spurningar um ALS

Í Dimmalætting 18. maí og Sosialinum 24. maí 1995, hefur Finnleif Guttusen í lesarabrævi sett fram nakrar spurningar til stjóra og stýri fyrri ALS. Í famu viku endurtekur bræfsvörin spurningarnar og rykkir eftir einum svari.

SP. 1. Hvussu long tíð gongur tað; frá tí at man er arbeiðsleysur, til man fær stuðul frá ALS?

Svar: Ein persónur hefur rætt til arbeiðsloysstryggingar útgjald, tá hann gerst arbeiðsleysur og leggur vátan fram um hetta frá arbeiðsgevara sínum. Persónurin skal útfylla umsóknarblað at lata ALS, so hann kann fáa tey rættindi, sum lógin gevur honum.

Lógin skilur millum persónar, sum hava skyldu at vera í skipanini (lontakarar við a-inntøku) og persónar, sum hava møguleika at tekna arbeiðsloysstrygging (persónar við b-inntøku).

Lontakarar kunnu bytast upp í fleiri bólkur, og fyrri tey ymsu bólkarnar finnast ymsar reglur viðvíkjandi biðidøgum. Biðidagar, ella sum teir eisini verða nevndir „karendagar“ eru dagar, sum persónurin skal biða, áðrenn hann hevur rætt til at

fáa arbeiðsloysstrygging útgjald.

Tímalønt hava ein biðidag, t.v.s. at persónur, sum gerst arbeiðsleysur 1.9.95, fær útgjald frá og við 2.9.95.

Mánaðarlønt hava 4 biðidagar, t.v.s. at persónur, sum gerst arbeiðsleysur 1.9.95, fær útgjald frá og við 5.9.95. Harafturat hevur tað ávirkan um persónurin er at sigga sum starvsmaður sambært LL um starvsmenn, og sostatt eigur rætt til uppsagnartíð.

Fólk, sum arbeiða á fiskavirkjum hava ein biðidag hvørja viku.

Reglurnar fyrri fiski- og útróðarmenn eru meira úgreinaðar enn fyrri lontakarar á landi, og krevur hetta tí eina sindur gjøllari frágreiðing.

Fiskimaður hevur rætt til útgjald tá hann er uppsagdur ella um skipið fer úr vinnu. Biðidagarnir fyrri fiskimenn verða útroknaðir eftir longdini av seinasta túri.

Fyrri túrar styttri enn 30 dagar eru biðidagarnir ásettir til 70% av undanfarna túri rundað til heilar dagar. Túrar 30 dagar og longri verða biðidagarnir ásettir eftir inntøkuni.

Treyt knýtt at rættinum til útgjald er, at fiskimaður ikki

má fara við skipi hjá sama reidara næstu 6 mánaðirnar.

Útróðarmenn, sum eiga eiga part í útróðarfari, er greinaðir í tveir bólkur alt eftir støddini av útróðarfarnum.

Útróðarmenn, sum eiga far 10. brt. verða tryggjaðir sum lontakarar, og hava rætt til útgjald frá og við 5. degi teir eru farnir úr starvi. Treyt knýtt at rættinum til útgjald er, at ikki verður farið við sama útróðarfari innan 1. ár.

Útróðarmenn, sum eiga far undir 10 brt. kunnu einans arbeiðsloysstrygging segja seg sjálvstøðugar vinnurekandi. Hesir verða roknaðir sum arbeiðsleysir tann dag veiðuloyvið er tikið aftur, útróðarfarið er selt, farið í gjaldssteðg, líkvidation ella konkurs.

Útróðarmenn annars, t.v.s. teir sum ikki eiga útróðarfari, hava rætt til arbeiðsloysstrygging frá og við 5. degi, teir eru sagdur úr starvi. Treyt knýtt at rættinum til útgjald er, at ikki verður farið við sama útróðarfari næstu 2 mánaðirnar.

Fyrri sjálvstøðug vinnurekandi er biðitíðin 5 dagar frá tí at persónliga arbeiði í virkinum er hildið uppat. Her skal viðmerkast, at rætturin til útgjald hjá sjálvstøðugum vinnurekandi, er tengdur at einum kravi um at hava góldið tryggingargjald til ALS í 12 mánaðir.

Sp. 2. Hvussu long tíð gongur tað, um man sjálvur fer úr starvi.

§ 10 í lóginu fyrri arbeiðsloysisskipanina sigur, at persónur, sum verður uppsagdur av egnum ávum ella úttan haldgóðar orsök sigur seg úr starvi, fær 4 vikurs biðitíð.

Avgerandi fyrri um ein persónur fær 4 vikurs biðitíð, er ein meting av um orsøkin fyrri at fara úr starvinum, er haldgóð. Haldgóð orsök er t.d. um persónurin ikki fær løn. T.v.s. at í hvørjum máli sær verður ein meting gjord.

Sp. 3. Hvi fáa fiskimenn við trolarum einki frá ALS, um trolarin t.d. er á beding í fleiri vikur.

Rammurnar fyrri málsviðgerðini hjá ALS eru, sum í allari fyrirsiting, heimildirnar í lóginu fyrri ALS.

Heimildin í málum um staðfesting av arbeiðsloysi hjá fiskimonnum, er grein 12.5, petti í lóginu fyrri ALS. Kunngerðin frá 31. juli 1992 er lýst við heimild í hesi grein, og hon sigur í § 1, at arbeiðsloysi hjá fiskimanni verður staðfest, tá hann verður sagdur úr starvi ella skipið fer úr vinnu.

Hetta er karmurin fyrri

heimildini, og tí ber ikki til at fáa útgjald frá ALS, um t.d. skip liggja á beding í fleiri vikur. T.v.s. lógin loyvir ikki hesum.

Sp. 4. Hvat er grundgevingin fyrri, at fólk kunnu arbeiða upp í 10 tímar um vikuna og fáa stuðul frá ALS, men um tey arbeiða 11 tímar um vikuna fáa tey ongantíð stuðul frá ALS.

Aðaltreytin fyrri at fáa rætt til útgjald av arbeiðsloysistrygging er, at persónur er tøkur á arbeiðsmarknaðinum. Hetta vil siga, at persónur skal kunna átaka sær arbeiði, sum arbeiðsávisingin ávisir honum.

Við heimild í § 1, stk. 4 í „lóginu fyrri ALS, hevur stjórnin í „10-tímars kunngerðini“ frá 20. sept. 1994, ásett reglur um undantak frá kravnum um at vera tøkur á arbeiðsmarknaðinum. Í hesu kunngerð, er ásett, at markað fyrri nær ein persónur kann arbeiða og samstundis verða mettur at vera tøkur á arbeiðsmarknaðinum, er 10 tímar um vikuna.

T.v.s. at persónur, sum arbeiðir undir hesi skipan, umframt løn, hevur rætt til útgjald frá ALS. Treytin fyrri hesum er, at arbeiðið ikki fer upp um 10 tímar um vikuna, at lønin fyrri hesa arbeiði ikki fer upp um 1130,00 kr., umframt at persónurin, sambært skrivligari vátan frá avvarandi arbeiðsgevara, kann fara í annað arbeiði beinanvegin arbeiðsávisingin hevur annað arbeiði við longri starvstíð at bjóða persóninum.

Frammanfyrirstandandi er grundað á L.J. nr. 17 frá 10. mars 1992, sum seinast er broytt L.J. nr. 114 frá 25. nov. 1994.

Við vón um at spurningarnir eru svaraðir nøktandi og samstundis ein umbering fyrri at so long tíð er gingin.

Vinarliga
Arbeiðsloysisskipanin
Tryggingardeildin

Bent Larsen á Midtfyns Festival

A vitjanini leikti Bent Larsen eisini simultandyst. Bjarke Kristensen skýrir simultanavrikið „den sværeste og særeste“ í karrieruni hjá Bent Larsen.

Hann tókst ikki stórvægis nervaður av tí nógvu hitanum, sum hann er vanur við heima í Buenos Aires.

Nógvar gangur var av tónleiki meðan leikur fór fram.

Kortini megnaði Bent Larsen at vinna við 56,5 stigum móti 6,5 stigum til simultanavbjóðararnar.

Einas fyra tímar vardi dysturin. Eitt avrik, ið ikki allir ungir stórmeistarar, í góðari venjing, høvdu gjørt tí 60 ára gamal veteraninum eftir. Hetta góða simultan úrslitið var eisini ein lítill afturlønning.

Dagin fyrri tapti Larsen triðja framsýningartalvið, við livandi talvfólki, ílatin „cyberspace“ búnar. Mótstøðumaðurin var hin 38 ár yngri stórmeistarafelagin Peter Heine Nielsen.

Hini undanfarna talvini vóru móti Jens Kristiansen í Tivoli og móti Yasser Seirawan, U.S.A. yvir Internet.

Hvitur: Peter Heine Nielsen
Svartur: Bent Larsen

1. e4 c5 2. Rf3 e6 3. d4 cxd4 4. Rxd4 a6 5. Rf3 b5 6. a4? b4 7. Rf3 Bb7 8. Bd3 d5 9. e5 Fe7 10. Bf4 Rf7 11. 0-0 Rf6 12. Rf3 Rf6 13. Rf1 h5! 14. h3 Be7 15. c3 bxc3 16. Rf3 g5 17. Bh2 Fb6 18. a5!?

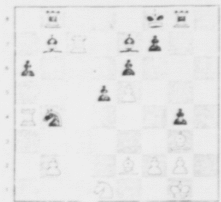
Her hoyðist Peter Heine at nýta grovfilna, áðrenn Bent Larsen tekur initiativd fullt og heilt.

18. ... Rf3a5 19. Fa4+ Rf6 20. Rf6e1 g4 21. h4g4 h4g4 22. Bg3 Fd4 23. Fd1 Ff8 24. Rf6a4 Rf6 25. Be2 Fxd1 26. Rf3d1 Rf6g8??

Nej, Bent Larsen hevði ikki fingið stólst, men hevði einfalt gloymt at hann hevði funnið meira, og tí saktans kundi havt leikað 26. ... Rf6e8 27. Rf6e8+ Bxc8 28. Bxg4 Bc5 við líka

spæli. Nú haraftur móti vinnur Hvitur.

27. Rf6 Rf6b8

Hvitur leikar og vinnur!

28. Bh4! Bxh4 29. Rf6b4 Rf6g5 30. Rf6b4x7 Rf6b7 31. Rf6b7 g3 32. f3 Rf6e5 33. Kf1 Be7 34. Bxa6 Rf6h5 35. Ke1 Rf6e5+ 36. Be2 d4 37. Rf6b5 Rf6b5 38. Bxb5 f5 39. Ke2 Kf7 40. Kd3 e5 41. Bd7 Kf6 42. b3!

Hendan finnan var ein fitt ung genta frá Roskilde Katedralskole. Hon hevði leingi roynt at gera Peter Heine varugan við, at hon var bæði stív í liðunum og um at steikjast av tí nógvu hitanum har hon stóð á b2-puntinum. Men ikki fyrr enn nú, tá ið Riddarin á d1 skal við í leikin, miskunnad! hann henni.

42. ... Kg5 43. Rib2 Kf4 44. Be6 Bb4 45. Rf4 Ba5 46. Rf5 Kg5 47. Kc4 Kf8 48. Kd3 Kg5 49. Rf4 Kf4 50. b4 Bb6 51. Rf5 og Svartur gavst.

HM-dysturin í New York:

Mikudagin var ikki telvað í HM-dystinum í New York. Triðja talvið varð telvað ígjár 14. Vónandi eydnast okkum at fáa triðja talvið við í blaðið leygdagin. Fjórða talvið verður telvað í dag 15.9.

Fyrri góðan ordans skyld, Anand hevði hvíta fólkid í fyrsta talvinum, sum endaði við javnleiki eftir 27. leik. Gari Kasparov er serkonur í Sisilianska Scheveningen frábregdinum, eins og Polugajevski sáli.

Seinna talvið varð somuleiðis javnleikur eftir 29. leik og Nimzoldindiska byrjan. Støðan 1-1 áðrenn triðja talvið hósdagin.

THE WORLD COUNTS ON TRULY®

Alfa Bókhandil
700 Klaksvík
Bóka- og
Pappírshandlin
620 Runavík

P/f Grannin
520 Leirvík
Elektronikubúðin
900 Vág
Hjalmar Jacobsen
Bókahandil
100 Tórshavn

pappírslonin

Sverrisgøta 9 · FR-110 Tórshavn
Tlf. (+298) 10603 · Fax 10806 · Box 195

Sooooo lítið er »mju:«
– heimsins vakrasta
autofocuskamera!

117 mm
63 mm

OLYMPUS

2
ÁRA
GARANTI

Ultrakompakt, vakurt snið
Vekt bert 170 gr.
Framkomið flash, ið m.a.
minkar um »reyð eygu«
Nærmýndir niður í 35 cm.
(A4)

VHS VIDEOBOND EXTRA HIGH GRADE
E-195 min. 5 FYRI 200,-
E-240 min. 4 FYRI 200,-

SMS FOTO

SMS - TLF. 19820